

het duurde even voor de carrière van de Spaanse componist Manuel de Falla op gang kwam. In eerste instantie had hij in eigen land enig succes met enkele *zarzuela's*, de typische Spaanse variant van de operette. Hij vertrok naar Parijs waar hij tussen 1907 en 1914 verbleef en onder invloed kwam van het impressionisme van Debussy en Ravel.

Spaans ballet

Terug in Spanje combineerde hij die ervaringen met de traditionele Spaanse volksmuziek die hij zo goed kende. Zo ontstond in 1914 *El amor brujo*. Het was een *gitanería*, een folkloristisch dansspektakel met veel zigeunerinvloeden zoals de flamenco. Het vertelt het verhaal van een Andalusisch zigeunermeisje dat met hulp van bovennatuurlijke krachten de geest van haar overleden echtgenoot van zich af weet te schudden. Als zodanig kreeg het werk maar nauwelijks bekendheid. Dat kwam pas toen De Falla er in 1924 een volwaardig ballet van maakte.

Kort na *El amor brujo* componeerde De Falla een pantomime in twee scènes met als titel *El corregidor y la molinera*, over een magistraat die een molenaarsvrouw probeert te verleiden. Sergej Diaghilev, op tournee in Spanje met zijn befaamde Ballets Russes, zag het stuk en vroeg De Falla om het voor zijn balletgezelschap te mogen gebruiken. Maar daarvoor moest de muziek wel flink gereviseerd worden. Het werd een heel nieuw ballet met als titel *El sombrero de tres picos*.

Tegenwoordig zijn beide werken maar zelden als echt ballet te zien, maar enkele pakkende dansen daaruit hebben hun weg naar de concertzaal gevonden. Het meest populair is wel de *Rituele vuurdans* uit *El amor brujo*, opzwepende muziek, waarmee de geest van de echtgenoot uit het verhaal wordt verdreven.

Spaanse violist

'De beste Spaanse muziek is door Fransen geschreven' wordt wel eens beweerd. Er zit een kern van waarheid in. Denk maar aan de *Symphonie espagnole* van Lalo, *Carmen* van Bizet of *Iberia* van Debussy. Het geldt ook voor de *Introduction et Rondo capriccioso* van Camille Saint-Saëns, met als inspiratie een beroemde Spaanse violist. Als twaalfjarige was het wonderkind Pablo de Sarasate leerling aan het conservatorium in Parijs geworden. Saint-Saëns ontmoette hem drie jaar later en schreef, diep onder de indruk van zijn talenten, een vioolconcert voor hem. Oorspronkelijk was het *Rondo capriccioso* hiervan de wervelende finale, maar hij verving het door een nieuw slotdeel en het rondo bleef als zelfstandig stuk bestaan. Het was ook wel een dankbaar werk voor een groot concertviolist als De Sarasate. Het zit vol met violistische virtuositeit als flageoletten, ingenieuze dubbelgrepen en razendsnelle passages. Daar kwam nog bij dat Saint-Saëns rekening had gehouden met De Sarasates achtergrond, en als basis voor het stuk enkele vurige melodieën had geschreven die rechtstreeks uit de Spaanse volksmuziek afkomstig waren. Al met al een typisch Spaans stuk, geschreven door een Frans componist.

Fantastische symfonie

Berlioz gaf niets om Spanje. Hij was vooral met zichzelf bezig. 'Mijn leven is een roman die me hevig interesseert', zoals hij het fijntjes verwoordde. Het heftigste hoofdstuk uit deze denkbeeldige roman was wel

zijn obsessieve liefde voor de Ierse actrice Harriet Smithson. Hij had haar voor het eerst gezien in 1827, toen zij met een Engels gezelschap in Parijs enkele voorstellingen met toneelstukken van Shakespeare gaf. Berlioz was meteen helemaal ondersteboven van haar. Hij stuurde haar hartstochtelijke brieven en enorme bossen bloemen, maar zij stuurde alles terug en verliet Parijs.

Berlioz hoopte dat het met muziek wel zou lukken. Hij schreef de *Symphonie Fantastique*, waarin hij bijna op therapeutische wijze zijn afgewezen gevoelens verwerkte. De basis bestaat uit een lang-gerekt lyrisch thema dat zijn idee-fixe voor Harriet moest verbeelden, en in elk deel op de een of andere manier voorkomt. Berlioz verbond het niet zozeer aan zijn feitelijke herinnering aan Harriet, als wel aan een overspannen fantasie over haar. 'Een jonge musicus met een ziekelijke overgevoeligheid en een rijke verbeeldingskracht vergiftigt zich in een aanval van liefdeswanhoop met opium. De ingenomen dosis, die te zwak is om hem te doden, dompelt hem in een diepe slaap met hevige dromen en vreemde visioenen, gedurende welke zijn waarnemingen, gevoelens en herinneringen zich in zijn zieke brein omzetten in muzikale gedachten en beelden', aldus het begin van een uitgebreide beschrijving die Berlioz bij de première in 1830 aan het publiek meegaf. In het eerste deel beschrijft hij zijn ontluikende gevoelens bij een eerste ontmoeting, aanvankelijk bescheiden, bijna verlegen, maar al snel overmoedig en triomfantelijk. Vervolgens ziet hij haar op een bal, wat zijn hartstocht alleen maar verheft. Hij zoekt rust op het platteland, omringd door zingende en spelende herders, maar ook daar verschijnt Harriet onverwacht. Het vervolg van de symfonie is bepaald sinister. Verblind door waanzin vermoordt hij zijn geliefde en eindigt op het schavot. In de hel komt hij haar opnieuw tegen, nu niet als lieflijk meisje, maar als een van de wild dansende demonen. Harriet wist niets

van dit alles. Nota bene was zij in Parijs op de avond van de première maar die ging geheel aan haar voorbij.

Na een korte relatie met de jonge pianiste Marie Moke, kwam Harriet Smithson weer op het pad van Berlioz. In 1832 organiseerde Berlioz een nieuwe uitvoering van de symfonie waar Harriet zowaar aanwezig was. Luisterend naar de muziek begreep zij ineens waar die werkelijk over ging. Ze ontmoette Berlioz, de liefde bloeide nu wederzijds op, ze trouwden en kregen zelfs een kind. Maar uiteindelijk bleken ze elkaar weinig te vertellen te hebben en gingen ze weer uit elkaar. Al wat rest van deze amoureuze historie is de unieke *Symphonie Fantastique* die nog steeds wordt beschouwd als een van de allergrootste symfonieën ooit geschreven.

Kees Wisse

Programma

Manuel de Falla (1876 – 1946)

Uit: **El sombrero de tres picos**

🎵 **Danza del molinero**

Uit: **El amor brujo**

🎵 **El círculo mágico**

🎵 **Danza ritual del fuego**

Camille Saint-Saëns (1835-1921)

🎵 **Introduction et Rondo capriccioso op. 28**, voor viool en orkest

Hector Berlioz (1803-1869)

🎵 **Symphonie fantastique op. 14**

I. **Rêveries – Passions**

II. **Un bal**

III. **Scène aux champs**

IV. **Marche au supplice**

V. **Songe d'une nuit du Sabbat**

Biografie Alexei Ogrintchouk

De Nederlands-Russische Alexei Ogrintchouk is dirigent en hoboïst. Alexei Ogrintchouk beleefde in 2020 een uiterst succesvol debuut als dirigent bij Orkest Phion, waarna hij in 2023 werd aangesteld als chef-dirigent van het orkest. In 2025 werd de samenwerking met vier seizoenen verlengd tot en met seizoen 2029- 2030.

Lees een interview met Alexei Ogrintchouk over het nieuwe seizoen, waarin hij maar liefst 5 programma's dirigeert.

“De *Symfonie Fantastique* van Berlioz is een van de gekste en meest emotionele symfonieën die ik ken en het is voor iedere dirigent telkens weer een verbazingwekkende ervaring om dit te dirigeren.”

Alexei Ogrintchouk

Biografie Hawijch Elders

'Barstensvol talent, geestdriftig, spontaan en oermuzikaal', zo beschreef muziektijdschrift De Nieuwe Muze vioolvedette Hawijch Elders. Ze begon op zesjarige leeftijd met haar eerste vioollessen en stoomde na de middelbare school door naar het Conservatorium van Amsterdam waar ze in 2022 onder de hoede van Ilya Grubert met de hoogste onderscheiding haar studie voltooide.

Op het moment vervolmaakt ze haar opleiding als artist in residence aan de Koningin Elisabeth Muziekkapel in Waterloo, waar ze studeert bij Augustin Dumay.

In juni 2025 won zij de Eerste Prijs bij de Premio Internazionale Antonio Mormone, een van de meest prestigieuze internationale vioolconcoursen van dit moment.

Over Orkest Phion

Orkest Phion is het symfonieorkest van Gelderland en Overijssel en behoort tot de grootste orkesten van Nederland. Het orkest staat naast het brengen van de symfonische canon ook bekend om zijn veelzijdige en vernieuwende programmering en streeft ernaar symfonische muziek toegankelijk te maken voor een breed publiek. Met educatieve projecten, samenwerkingen met andere kunstdisciplines en crossovers laat Phion klassieke muziek leven, voor iedereen.

Daarnaast zet Orkest Phion zich in voor speciale programma's om jongere generaties te enthousiasmeren voor klassieke muziek. Het orkest beschikt bovendien over de Phion Heersink Academy, een opleidingsinstituut waar jonge musici waardevolle praktijkervaring opdoen binnen de dynamiek van het moderne orkestleven.

Orkest Phion vierde in seizoen 2024–2025 zijn eerste lustrum en trad op bij nationale evenementen als Koningsdag in Doetinchem en het 5 mei-concert op de Amstel.

Binnenkort

24.10- 25.10

Maxim Rysanov speelt Prokofjev

Gabriel Prokofjev componeerde voor altviolist/dirigent Maxim Rysanov zijn Altvioolconcert waarin hij spelen en dirigeren als één geheel met elkaar verbond.

Arnhem – Enschede

Adventure Seats

Zie je bij een van onze concerten publiek op het podium zitten tussen de musici? Dat zijn mensen die een adventure seat hebben gewonnen. Wil je die ook winnen? Schrijf je dan in voor onze nieuwsbrief en volg ons op Facebook en Instagram; dan lees je vanzelf wanneer er weer een winactie is.

07.11 – 13.11

Een muzikale reis door Amerika

Met de Canadese sopraan Elisabeth Hetherington. Een theateraal concert met werken van Stravinsky, Copland en Barber en *The lady sings the blues* van Billie Holiday.

Arnhem – Enschede – Deventer - Doetinchem

Check alle concerten en schrijf je in voor onze nieuwsbrief op www.phion.nl

Orkest Phion

Met dank aan

Ministerie OCW, Provincies Gelderland en Overijssel, gemeentes Apeldoorn, Arnhem, Enschede en Nijmegen, Familie Heersink Innovatie Fonds, Sociëteit Apollo, Stichting Vrienden & Mecenaat van Phion, Dirkzwager, Koninklijke Burgers' Zoo, Appeldoorn, Bibu Arbeidsmediation, Den Hartog Heuff notarissen, DK Makelaars, Eshgro, INN'Twente, Landgoed De Wilmersberg, Regalis, Van 't Hof Schoonmaak en ZON Zwolle.

Volg ons:

Je kunt Orkest Phion op allerlei manieren steunen.
Kijk voor meer informatie op phion.nl bij Steun.